

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 "
 Helyben háshoz hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 "
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 2.

A szerkesztőség kéziratok visszaadását
 vagy megőrzését nem vállalja.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, február 11.

Van-e szükség a választói jog reformjára?

Írta: Dr Krüger Aladár.

Annyit el kell ismernünk, hogy a választói jog kiterjesztésére nálunk nagy szükség van.

Társadalmunk, egész művelődésünk nagyot haladt azóta, hogy mai választási törvényünk életbe lépett. Szemünk előtt fejlődött ki a magyar munkás osztály, mely méltán kívánhat befolyást a haza sorsának intézésébe. A nagy nemzeti küzdelem, mely 400 éve tart, folyton ki-kötör s az egész nemzet erejét csatasorba hívja. Küzdelmünk diadalmos befejezését nem csekély mértékben biztosítja előre az a körülmény, hogy ha az ország szívében, a haza jogaiért küzdő országgyűlésben minden társadalmi osztály azt a központot látja, amelyhez hozzáköti őt a vér, a képviselőt erős kapcsa.

Mikor a fogságból visszatértek az izraeliták, első dolguk volt fölépíteni a templomot. S írva van, hogy mivel félniök kellett az ellenséges támadásoktól, egyik kézzel építettek, másikkal harcoltak. De a templom fölépült.

Igy vagyunk mi is 400 év óta. Küzdünk és építünk folytonosan. Félannyi erőnk jut az építkezésre is, a harcra is, mint más, boldogabb nemzeteknek. Ha tehát olyan reformot tudunk megalkotni, amely megsokasítaná úgy az építkezők, mint a hadakozók sorait, akkor az épület is hamarabb fedél alá jutna, mi magunk is nyugodtabban dolgozhatnánk.

Erőnk, mint az események mutatják, az országházban és azokban van, akik a képviselőket, valamint más autonom testületek tagjait választják. Azt kell tehát biztosítanunk a reformmal, hogy a választók mindenkor a nemzet ősi jogaiért, a nép igaz érdekeiért tenni kész képviselőket küldjenek a dunamenti fényes palotába és ugyanilyen tisztviselőket, autonom testületeket is válasszanak.

Minden politizálás nélkül megállapítható, hogy az eddigi képviselőházaknak úgy a nemzet jogait, mint a nép érdekeit szem előtt kellett volna tartaniok. Ha nem így lett volna, akkor nem lehetett volna egy szóval nyomorba, szenvedésbe dönteni 20 milliónyi lakossal bíró országot. Lassanként egy képviselői osztály fejlődött ki, amely a mandátumát nem az érdemnek vagy a közbizalomnak köszönhette, hanem vagy stréberségnek, vagy családi és más befolyásoknak köszönhette, a pénzen vásárolt mandátu-

mokról nem is beszélve. Keresetforrás lett a képviselőség, kiegészítő kelléke egyes ügyvédi irodáknak, vállalatoknak, magántanintézeteknek. A cégtulajdonos neve után ép olyan reklám volt a képviselői cím, mint másoknál a párisi világkiállításon nyert aranyérem. Ilyen képviselőházi többségtől telhetett ki az a baklövés, hogy magyar kivándorlást csökkenti akarván, szerencsésen olyan törvényt alkotott, melynek segítségével sikerült a magyarországi kivándorlást egyetlen év alatt 100.000 főről 150.000-re emelni, köztük a fajmagyar kivándorlók számát 25.000-ről 45.000-re. Ettől a képviselőházi többségtől telt ki a korrupció hallatlan elterjesztése, a sinecurák gombamódra való szaporítása, az államvagyon elpocsékolása. Ez a hivatásos képviselőház emelte föl a magyar állam költségvetését egy milliárdra, azon az áron, hogy a föld nyomorult népe viszont a saját költségvetését kénytelen volt az adók miatt leszállítani, vagy kivándorolni. És azért a gazdasági pusztulás mellett az a vigaszunk sem maradt meg, hogy legalább közjogilag, a nemzeti követelmények terén haladtunk volna.

Ez lett a mai rendszer mellett megválasztott hivatásos képviselők munkájának eredménye. S minthogy a képviselőház a választókban bírja gyökerét, a pudvás fából következhetünk a féregragta gyökerre. Gyökerében, a választók körében kell a képviselőház reformját elkezdeni.

Van azonban egyéb baj is.

Ez a haza nem pusztán a magyarság számbeli többsége miatt Magyarország. Magyarország ez azért, mert politikai belátás, a vagyon, az értelmi felsőbbség még a számbeli arányon is messze túlhaladó súlyt biztosítanak a magyarságnak. És mégis, a választó kerületek mai beosztását szemlélve, azt találjuk, hogy ez a beosztás a magyarságra nézve annyira kedvezőtlen, hogy még számbeli arányszámunknak sem felel meg.

A nagy Alföldön, a Dunán túl vannak nagy, több ezer választót számláló kerületek, Erdélyben a parányi, alig pár száz választóval büszkélkedők. Van Magyarországon kerület, ahol 70 szavazat biztos többség, mert ha a többi választó mind az ellenjelöltre szavaz is, akkor is csak 69 áll 70 szóval szemben. Ellenkezőleg van olyan kerület, amelyben csaknem százszor annyi, 6000 szavazat még kisebbség.

A választókerületek igazságtalan beosztása mellett még nagyobb igazságtalanság a választók arányszámának megállapítása.

A szoros értelemben vett Magyaror-

szág 18 millió lakosából csak 1.048.976-nab van választói joga, 100 közül nem több mint 6-nak. Nyugatra a százalékszám mindenféle nagyobb; Franciaországban 100 lakos közül választó 28, Németországban és Belgiumban 22, Nagybritanniában 18. A választói jogosultságot megadó életkort, a 20. évet betöltötte 4.322.960 férfi, akik közül százra csak 22 választó, ugyanannyi, mint a mennyi Németországban az összes lakosságra, beleértve a nőket és a gyermekeket is.

Magyarország földművelő állam. És mégis 100 földbirtokos közül, beleértve az egy holddal bíró földműveseket is, csak 45 választó akad. Iparunk fejlődésére sokat adunk; és 100 önálló iparos közül csak 35-nek van választói joga. Valamivel jobb a kereskedők helyzete, de azért közülök is csak 46 szavazó esik százra.

Ily körülmények közt a mai választói rendszer nemcsak azért szorult reformra, mert a nemzeti akaratot hiányosan jutalmazza kifejezésre, hanem azért is, mert a műveltség terjedésével a közügyek iránti érdeklődés messze túlterjedt a mai cenzus által megszabott korlátokon és a kizártakban természetesen az igazságtalanság érzetét kelti.

Választói jogunk egyik fontos alapját képezi ma a földadóminimum. Próbálja már most valaki igazságosnak nevezni az ezen alapuló választási rendszert, mikor a földadóminimum egyik helyen 68 fillér, a másikon 87 kor. 18 fill. Egyetlen megye határam belül is óriásiak az eltérések. Magában Biharmegyében pl. a földadóminimum két szélső határa 94 fillér és 34 kor. 52 fill.

Ez a sok hiány azonban még nem jelenti azt, hogy tehát azonnal csapjunk át az ellenkező végletbe és ha eddig tulságosan meg volt szorítva a választói jogosultsággal bírók száma, vessünk el minden korlátot és adjunk választói jogot mindenkinek, akit uton-útfélen előtalálunk.

A történelem a fokozatos haladásnak, nem pedig az ugrásoknak elvét követi s az emberiség fejlődése azt igazolja, hogy a történelem lassanként terjesztette ki az egyes néprétegekre. A mostani választási rendszer is igen jó volt a maga idején, nem is olyan nagyon régen. A mai rendszer alapján küldötték az országgyűlésbe azokat a férfiakat, akik habozás nélkül szállottak szembe az ország javáért két nagy hatalommal, jóllehet tudták, hogy nem ellenálló tisztviselők ideiglenes felügyelése, hanem a saját életük, gyermekeik jövője, családjuk boldogsága, mindaz kockán forog, amíhez a férfit

ezer elő szállal füzte az Uristen. És 5k engedték ezeket a szálakat egyenként ezer kin közt elszaggatni, mentek halálnak, golyónak, bitónak — a hazáért. S ezeket a hősöket a mai választási rendszer juttatta a magyar parlamentbe. Hogy később nem mindig méltó utódaik voltak, az oly rövid idő alatt talán nem annyira a rendszer, mint inkább az emberek hibája. Lehet, mindkettő. Annyi bizonyos, hogy a mai rendszer ma már nem felel meg és javításra szorul. Talán azért, mert az emberek nem olyanok már, mint aminőket a régen hozott törvény föltételezett.

Ezzel a multban már olyan jónak bizonyult rendszerrel azonban nem tanácsos azonnal és teljesen szakítani. Elég egyelőre a szükséges tágitásokat eszközölni rajta.

Annál óvatosabban kell eljárunk, mert az európai államok közül eddig csak egy-kettő fogadta el a legtágabb értelemben vett általános választói jog rendszerét.

Igaztalan támadás Laptársunk, a Nagyvárad Napló tegnapi vezércikkében egy hirlapra felette szégyenletes tájékoztatással támadta meg városunk országgyűlési képviselőjét, Szokoly Tamást. Derék képviselőnket okolja ugyanis amiatt, hogy Nagyvárad városát a kormány nem léptette elő a III. lakbérosztályból a II. lakbérosztályba és tényként veti oda, hogy ez irányban az állami tisztviselők érdekében Szokoly Tamás minden ígérete dacára egy lépést sem tett a kormánynál. Abban a szerencsés helyzetben vagyunk, hogy laptársunknak e rosszindulatu rátogását teljesen megbízható helyről való információ alapján megcáfolhatjuk. Mert igenis Szokoly Tamás képviselőnk minden lehető elkövetett a kormánynál, hogy Nagyvárad városa is magasabb lakbérosztályba soroztassék, azonban a kormány az

ország pénzügyi viszonyait tekintve, — ezt egyelőre nem tehette meg, de meg van ígérve illetékes helyen, hogy már a legközelebbi évben Nagyvárad város állami tisztviselői is megkapják a magasabb lakbérosztály kedvezményét. A »Nagyvárad Napló« lesben állása és ugrató szándéka annál feltűnőbb, mert sem a tisztviselőknak krumplit ígérő Tisza Kálmántól, sem Hlatky Endrétől soha nem kérte számon, hogyan sáfárkodtak Nagyvárad városa érdekében képviselő korukban. Igaz, nem is volt mit számon kérni tőlük, mert kisebb gondjuk is nagyobb volt annál, hogy Nagyvárad városa érdekében csak egy lépést is fárasszák magukat. Hogy Szokoly Tamás eddigi rövid képviselőisége alatt is mennyi üdvöset tett Nagyvárad polgárságáért, azt kérdezze meg laptársunk a vasutasoktól és néptanítóktól, meg attól az ezer meg ezer ügyes-bajos embertől, akik hálálkodva keresik fel, amiért ügyekben önzetlenül és sikeresen közbe vetette magát. Hogy az állami tisztviselők között Szokoly Tamás ellen oly nagy volna az elkeseredés, a minőnek laptársunk redakciója feltűnteti, arról szó ne essék köztünk, mert őszintén szólva, nem hiszi el neki senki. Ne küldötséget menessen a Nagyvárad Napló a kormányhoz, ha oly nagyon szíven hordja Nagyvárad város állami tisztviselőinek érdekeit, hanem hasson oda, hogy gazdag hitsorsosai ne vonják el az adózás alól jövedelmük nagy részét és akkor lesz pénze a kormánynak és lesz magasabb lakbérilletményünk Nagyvárad város tisztviselőinek. — Mi magunk is szívesen látnók a hirdetett küldötséget, mert meg vagyunk győződve róla, hogy a mit a kormány tagjai a küldötségnak mondanának, Szokoly Tamás képviselőnknek a Nagyvárad Napló igaztalan támadása ellen az volna a legfényesebb elégtétel.

Népszövetségi gyűlések. Mint örömmel értesülünk a nagyvárad egyházmegyében is több helyen megalakították a kath. népszö-

vetséget. Vasárnap tartották az alakuló gyűlést *Békésszentandrás*on, hol dr. *Dernay* Alajos plébános és *Mellan* Márton káplán buzgólkodtak annak létesítésén, továbbá *Ujkigyóson*, melynek megalakításán dr. *Mazurek* Gyula fáradozott nagy sikerrel.

Husz és az antiszemitaizmus. Hétfőn reggel felakasztották Máramaroszigeten Husz Abrahámot, aki felbujtott három legényt, hogy a postakocsit rabolják ki. A legények közül *Perl* Lébet és *Perl* Kaimot fegyházra, *Mihálka* Jánost pedig, aki a postakocsist meggyilkolta, halálra ítélték. Halálra ítélték a felbujtót, Husz Abrahámot is. A király Mihálkának megkegyelmezett épp úgy, mint annak idején Papp Béla eseténél kegyelmet kapott Zsoldics Mihály. Mind a ketten eszközök voltak nagyobb gazemberek kezében. A felbujtó Husz Abrahámot azonban felkötötték épp úgy, mint ahogy nem kapott kegyelmet Papp Béla.

A kivégzés előtti napon a máramaroszigeti zsinagógákban folyton imádkoztak a gyilkosért, akit a hitközség három tagja kísért a bitóhoz. A halálra ítélt kétségbeeséssel ment elébe sorának s kivégzése egyike volt a legborzalmasabb jeleneteknek.

Mindebben nincs semmi rendkívüli. Hogy mégis foglalkozunk a dologgal: ennek oka egyik lap éretlen megjegyzése is.

Azt írja az a lap, hogy Husz Abrahámot az antiszemitaizmus juttatta bitóra.

A józan ítélőképesség ekkora hiányára, a neki szabadult cionista fantázia ilyen erupciójára igazán nem tud az ember mit mondani.

Huszért a máramaroszigeti orth. hitközség akcióba akarta léptetni Rotschildot; bizonytal nem mint a halálbüntetés elvi ellenségét, hanem mint hitsorsost. Ennyi tény. Rotschild azonban okosabb és igazságosabb gondolkodású volt, mint a máramaroszigeti hitközség és mint a Husz mellett filozemitaizmuskodó lap. Aki gyilkos, arra szabja büntetését a bitk. minden különbség nélkül s szeretnők tudni, miért ne

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Az első parádé.

Irta: Szász József.

Nagy a kavarodás, a felfordulás a kaszárnyában. Nekigyürkőzve tisztogatják ruháikat, felszereléseiket a legények. Készülődnek az eskütételre: az első nagy parádéra.

Fontos időpont ez a regruta életében. Olyan fontos, mint a gyerek életében a keresztelés, mert csak az eskütétel után viselheti teljes joggal a katona nevet.

Eddig is katona volt ugyan, de senki sem tartotta komolyan annak. Se őrmester ur Solyom, se az öreg legények, sőt még a vén Áron se, aki a kantinban méri a bornak, sörnek, vagy pálinkának keresztelt lőrét.

E parádétól fogva azonban már katonának tekinteli mindenki, még az öreg legények is. Komázni azért ezentul se merjen velük, mert megtanítják becsületre az öreg vitézek.

Mi a katonai parádé?

Ezt nem lehet csak úgy könnyen megmagyarázni. Szemképrázatos szép látványosság a báméskodó cibilnek, sok baj, sok vesződés a katonának.

Mert a nagy parádéra nem lehet csak úgy hamarosan elkészülni. Két álló napig szakadatlanul készülni, kefélni, pucolni kell: különben hiányosságot szenved a parádé.

Ember, fegyver, felszerelés: tündökljön a tisztaságtól. Minden egyes ruha- és fegyverdarabra jól vigyázzon a regruta. Különösen vi-

gyázzon a bakancsra. Megnézze, benne van e a talpában mind a negyvenhat darab szeg s erősen áll-e sarkára verve a patkó, mert ha csak negyvenöt darab szeg van a bakancstalpban, már hiányosságot szenved a parádé. Kapitány ur Komorovcsák pedig olyan zenebonát csinál miatta, amiatt az egy szög miatt, mintha gyilkos merényletet követne el a legény ellene.

Ez az első, amire jól vigyázzon a regruta. A másik pedig az, hogy jól tündökljön az a komisz bakancs, hogy őrmester ur Solyom okvetlen meglássa a saját becses képmását benne, mikor vizitre áll elébe a legény. Mert ha bajuszát nem tudja kipödröni a bakancs fényében: akkor félpipa dohányt sem ér az egész munkája. Kezdheti előlről a pucolást s pucolhat rajta roskadásig.

A fegyver, derékszij, csákórózsa, a gombok a waffenrokkon: mind csillogjanak, villogjanak. Egy mákszemnyi rozsdá, egy parányi makula se legyen. Ugy ragyogjon minden, hogy elmosolyodjék örömeben a nap, ha a katonára rátekin. És elmosolyodjék Komorovcsák kapitány, ha végigtekint parádében álló századán.

Es tisztaságtól ragyogjon a legény is. Jól megborotválkozzék, nehogy egy szőrszál az állán rontsa a parádé pompáját. Bajuszát kikenje, kipödrje hegyesre, kéményre, mint a bika szarva.

Igy kívánja ezt Komorovcsák kapitány.

De mit csináljon akkor, ha nincs bajusza?

Szereznie kell a föld alól is. Mert Komorovcsák kapitány azt semmi áron el nem tűri, hogy bajusztalan legény éktelenkedjék az ő századánál.

Szerez is bajuszt hamar a regruta. Amit a természet nem adott meg neki, megadja valamelyik öreg katona. Csinál az kőből, szurokból, subickból olyan bajuszt, hogy büszkén hordaná nem egy fővárosi gavallér is.

De meg is kell ám nézni a magyar katonát, mikor a parádé reggelén kicsiszolva, kifényesítve haptákba vágja magát. Nincs annak párja sehol a kerek világon. Az őszi nap mosolyogva hinti rá sugarait az égből s ezüst fényben villogtatja, csillogtatja gombjait, fegyvereit.

Felderül még Komorovcsák kapitány sötét arca is, ha végigtekint parádében álló századán. Nem is szólna most egy rossz szót a viláért sem. Büszkén tekint rájuk és így biztatja őket: — Vigyázzatok fiaim. Mutassátok meg, hogy magyarok vagytok.

A legények azt meg is mutatják. Hajszálnyi hiba nélkül csinálják végig az egész parádét. Már csak a diszfelvonulás van hátra, de az a parádé legfontosabb aktusa.

Megperdül a dob, megszólal az ezred bandája. Lelkesíti magyar dalt játszik. Ahány regruta van, mind ellelejt parádében álló századát, szomorúságát. Megdobban a szive, megpezdül a vére, megvillan a szeme. Most látja, érzi, milyen szép, milyen gyönyörűséges a katonai élet.

Nem kell már biztatni, hogy huzza ki karó egyenesre magát, hogy vigyázzon a lépésre. Megteszi magától is.

Zenezóra, nótaszóra daliás lesz a tartása a magyar legénynek, hogy gyönyörűség ránézni. Hej, ha most látná jó apja, jó anyja, szép szeretője, telesirná babos keszkenőjét örömeiben.

volna szabad felkötni a szelard zsidót is, ha Papp Bélával teljesen egy elbánás alá esik?

Esszel rendelkező balandó nem ül fel az ilyen neki szaladt fantazmagóriának; de igenis könnyen fakadhat antiszemitizmus abból, ha egyesek még a hóhér kötelét is cionista szemüvegen át nézik s úgy akarják féltrevezetni a hiszékeny hitsorsosokat.

A hadügyi delegáció.

Bécs, február 11.

A közösügyek tárgyalására kiküldött magyar országos bizottság ma délelőtt 10 órakor *Barabás* Béla elnöklésével ülést tartott, amelyen a hadügyi albizottság jelentésével kapcsolatban a közös hadügyminiszterium költségvetését tárgyalták. A közös miniszterium részéről jelen vannak: báró *Burián* közös pénzügyminiszter, *Schönaich* báró tábornagy közös hadügyminiszter, *Montuccoli* gróf tengerészeti parancsnok, *Eszterházy Pál* gróf külügyi osztályfőnök, *Hoffmann Hugó* altábornagy, *Okrugic* osztályfőnök, *Uriel* lovag vezértörzsorvos, *Mainer Hugo* és *Ceipek Károly* vezérőrnagyok, *Eschler*, *Volter* lovag *Höfer*, *Scharitzer Bléncsi*, *Czapp* ezredesek, *Fattinger* alezredes hadbíró, *Mosling* főhadbíró, báró *Klingspor* és *Borotha* őrnagy szárnysegéd, *Lupik* sorhajóhadnagy, *Anderka* hadbíró, *Burger* százados és *Pollack* százados.

A magyar kormány részéről jelen vannak *Jekelfalussy* Lajos honvédelmi miniszter, *Zichy* Aladár gróf őfelsége személye körüli miniszter és *Bolgár Ferenc* államtitkár.

A mai ülés jegyzőkönyvét *Zboray* Miklós jegyző vezeti, a szólanó kivánókat, *Edelsheim* Lipót gróf jegyző jegyzi.

A jegyzőkönyvet észrevétel nélkül bitelestitik.

Elnök bejelenti, hogy *Szemere* Miklós interpellációt jelentett be a közös hadügyminiszterhez az egy éves szolgálat kedvezményének a jó céllövők számára való megadása iránt.

Katonai nevelés szempontjából az ifjúságot

figyelemre kell szoktatni és oktanni a céllövésben.

Japánban a gyermekek katonai nevelése a legelsőbb elemi iskolában kezdődik.

Nemikovicsh *Datsenko* *Wassily* hírneves orosz író — melleleg a Szent György rend lovagja is — mondotta nekem, hogy Japánban minden második faluban van torna- vagy céllövőde. *Datsenko* beutazta alaposan Japánt és nem győzi dicsérni a japán hazafias és katonai erényeket.

Azt mondja, az ifjúság annyira disciplinált, hogy három hét alatt kész katoná. Franciaországban a kormány a céllövészetet most az összes népiskolákba behozza.

Nálunk Magyarországon a honvédelmi-miniszterium minden lehetőt megtesz, kicsiben, csekély eszközeivel az ifjúság katonai nevelésére, »Katonai nevelés« címmel lapot is pártol.

A honvédelmi-miniszterium a középiskolákban céllövészeti tanfolyamok szervezését elősegíti, fegyvereket kölcsönöz és a legjobb indulattal előmozdítja az ügyet. Aldoz a miniszterium, a mit áldozhat, pár ezer forintot, a hol milliókat kellene kiadni, mert a hadi siker, a jövőben az ifjúság hadi erényein, hadi képzettségén fog megfordulni.

— Kérem a hadügyminiszter urat tisztelettel: Hajlandó-e odáhatni, hogy az egy éves katonai szolgálat kedvezménye a jó céllövők (akik ebből nyilvánosan vizsgáznak) mielőbb kiterjesztessék?

Hoffmann *Hugó* altábornagy osztályfőnök: Méltányolja *Szemere* intencióit, de teljesen lehetetlen a fennálló védtörvénynek egyes pontjait kiragadni és megváltoztatni, a megvalósulást ebben az irányban is arra az időre kell halasztani.

Kérem a t. országos bizottságot, méltóztassék ezen választ tudomásul venni.

Szemere *Miklós* a hadügyminiszter nyilatkozatát köszönettel veszi tudomásul és reméli, hogy a véderő-törvény revíziója alkalmával a jó céllövőknek nyújtandó szolgálati időbeli kedvezmény valóra fog válni.

Ezután az országos bizottság a közös hadügyminiszter választ tudomásul veszi.

Napirend szerint következik a hadügyi albizott jelentésének általános tárgyalása kapcsolatban a közös hadügyminiszter 1908. évi költségvetésével.

Okolicsányi *László* előadó elfogadásra ajánlja a hadügyi költségvetést azon indokolással, amelylyel az 1907. évi költségvetést elfogadták, mert azóta a hadsereg szükségletei tekintetében semmiféle változás nem történt és mert az 1908. évi költségvetés megmaradt azon határokon belül, amelyek az 1906. évi megegyezés szerint irányadók voltak.

Attér ezután a részletekre és kimutatja, hogy a költségvetés a normális kereteken belül marad, sőt a létszám nemhogy emelkedett volna, hanem csökkent.

Azon nézetét fejezi ki, hogy az a bizonytalan állapot, a mely az egyes kérdések kikapcsolása folytán, a hadseregnek az államhoz való viszonya rendezetlensége által illetve, e rendezések függőben hagyása következtében előállt, tartós nem lehet, mert ez az állapot egyaránt kárára van a hadseregnek és az államnak, mindegyiket megbénítja és fejlődésében megakasztja. Érdekében áll tehát mind a két tőnek, hogy a megoldás minél előbb bekövetkezzék és az minél kielégítőbb legyen. E kérdésnek sikeres megoldása nagy történelmi jelentőségű mozzanat lesz, a melynek sikerétől nemcsak Magyarországnak, de Ausztriának és a közös dinasztianak sorsa is függ. Különösen két vezérő szempontra kell érvényesülni ezen kérdés megoldásában. Az egyik a hadsereg harc-képessége, a másik a magyar állam tekintélye.

A tisztifizetések emelésé ől szólva, azt szükségesnek mondja.

Szabó *István* után *Zichy* *Miklós* gróf két határozati javaslatot tesz. Az egyik az, hogy tiltsa el a hadügyminiszter a hadsereg tagjait a *Danzer* *Armezeitung*-gal való érintkezéstől; a másik azt kívánja, hogy a hadügyi költség-

Es úgy eljárja még a parádémarsot is, hogy ámulatába nyitva marad a szája valamennyi német generálisnak.

Nagya is van századával *Komorovcsák* kapitány. Oda nem adná egy egész ármádia csehért, tótért, vagy németért.

Meg is dicséri fiait egymás után többször. Meg is mutatja, hogy szereti őket. Délutánra szabadságot ad nekik, csapra üttet egy-két hordó bort: hádd örüljenek ők is a parádé sikerén.

Igy szokik hozzá a regruta a katonai élethez. *Pompájáért*, ragyogásáért meg is szereti. De akármennyire szereti is, nem szolgál az tovább három esztendőnél. Hiába tartja szép szóval, csábító ígérettel *Komorovcsák* kapitány. Nem rusznák ő, sem nem tót, vagy más effajta náció: nem kell neki három esztendőnél a komisz kenyér. Van őneki hazája, otthona, otthona, otthonában kedvesei: nem hagyja el azokat a világ minden kincséért sem.

Nagynéha marad csak vissza, nagy rábeszélés után egy kettő. Ez is olyan, hogy nincs otthon hová lennie. Se anyja, se apja, se jó barátai. De még az ilyen se marad szívesen. És ha már ott is maradt, akkor is alig várja, hogy szabadulhasson.

Igy maradt ott valamikor régen őrmester ur *Sólyom* is.

Nagy ígéretre, csábító ajánlatra. Nagy urrá tesz, ha leszolgált tizenkét esztendőt. Kinevezik valamelyik minisztériumba. Hogy minek nevezik ki?

• Azt akkor se kérdezte. Hej, ha tudta volna, hogy csak portásnak, de hogy szolgálta volna le a tizenkét esztendőt!

Most már csak két esztendeje van hátra s titokban bizony a regruta se számolja többször a napokat, hogy mikor jön már a szabadulás órája, mint őrmester ur *Sólyom*, a kemény vitéz.

A parádés nappal azonban elmúlik a regruta öröme is. Holnap már fedve van a tegnapi dicsőség. Tovább kell gyakorolniok az állást, járást, a fegyverfogásokat. Eppen úgy, mint azelőtt. Csakhogy őrmester ur *Sólyom* most még mérgeesebb, még zsémbesebb.

De hiába káromolja, hiába szidja már a regrutát. Kezdi már az kiismerni a katonaeletet. Ugy tesz, mint az öregek: nem látja őrmester ur *Sólyom* mérgeledését, nem hallja kifakadásait. Ha hallja, akkor se törődik vele.

Legfeljebb magában káromkodik. Mert a káromkodást leghamarább megtanulja. Nem is csoda, ha megtanulja, hisz kora reggeltől késő estig egyebet sem hall.

De bizony hall prédikációt is.

Minden második vasárnap elvezeti őket a hadnagy ur a templomba. Az ezred papja ott rendszerint megmagyarázza, micsoda csunya bűn a káromkodás és beszédjének meg is van az a hatása, hogy ott nem káromkodnak. Alig érnek azonban haza a kaszárnyába, elfelednek papot, prédikációt és ugyancsak káromkodnak.

Egyik úgy, mint a másik.

Egy ember volt csak a századnál, aki nem káromkodott.

Jámbor tekintetű, alacsony termetű legény. *D. Kiss* *János* a becsületes neve. Hiába szidták, csépeltek napkeltétől nyugatig, sohase zuglódott. Szitokra nem nyílt ki a szája soha. Olyan türelemmel viselte sorsát, mint valamikor *Jób* a

megpróbáltatásokat. El is nevezték apostolnak a többi katonák.

Gonosz tévelygőknek tartotta a többieket s azt hitte, hogy neki szent kötelessége jó utra téríteni őket. Nagy hitbuzgóságában meg is próbálta, de nem tudott jó utra téríteni egyet se. Kinevették, bolondnak tartották.

D. Kiss *János* apostoli működéséről valahogyan tudomást szerzett *Komorovcsák* kapitány. Azon, hogy napjában ötször-hatször imádkozott, nem csodálkozott. De azt, hogy sohase káromkodik, hogy sohase zuglódik, nem tudta sehogy se elképzelni.

Ilyen bolond ember nem volt a századnál. Egy reggel maga elé parancsolta a bakát. Tetőtől talpig végignézte, aztán rátámadt:

— Hallom, hogy te korteskedsz a századnál! Igaz ez?

— En csak azt teszem, kapitány urnak alássan jelentem, amivel tartozom az Urnak. Mert meg vagyon írva, hogy elmenvén, tanítások meg minden népeket...

Komorovcsák kapitány mérgesen közbevágott:

— Hallgass! En pedig, a kapitány ur azt parancsolom neked, hogy itt ne korteskedj! Ertetted?

— Igenis, értettem. Csakhogy ezt nem az Ur, hanem a sátán mondja a kapitány urnak.

Komorovcsák kapitány megcsörrentette kardját s gunyosan így válaszolt a jámbor legénynek: — Nohát akkor azt is parancsolja, hogy téged vashoz veresselek, kiköttsesselek!

Ettől se ijedt meg a baka. Egész gyönyörűséggel mondotta:

vetésbe ne vétessenek fel oly természeti kiadások, melyek nem közösek.

Hoffmann altábornagy kijelenti, hogy az elfiltást már tegnap eszközölte a hadügyminiszter.

Többek szólaltak fel még, mire az elnök a vitát holnapra halasztotta és az ülést beárta.

Városi közügyek.

A közgyűlés tárgysorozata.

Február havi közgyűlését holnap, csütörtökön délután tartja Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága.

A tárgysorozat elég tartalmas, mert jöhetnek, hogy az 51 ügyből negyvennél több csekélyebb köztérítési dolog, szerződés bemutatás, azonban mindjárt a közgyűlés elején elég nagy fontosságú kérdések jönnek tárgyalás alá.

A polgármester havi jelentése kiterjeszkedik az általános tisztújításra, amelynek határidejéül március hó 26-át ajánlja a polgármester.

Előterjesztést tesz a tanács néhai id. Rimanóczy Kálmán hagyatékáról, hogy elfogadják-e a közgyűlés. Ez csak formális dolog, hogy közgyűlési határozattal mondják ki a hagyaték elfogadását.

Fel van véve a tárgysorozatba a tanoncotthon ügye is. A tanács javasolja, hogy a város a tanoncotthon céljaira engedje át a Sztarovecsky-utcai volt Fűzeséry-laktanyát, a mely most a gyulai kenyérsütőde tulajdonosának van bérbeadva.

Beterjeszti a tanács javaslatát, amely szerint a városi vasut teher fel- és leadási állomásai a legalkalmasabb a nagypiac-téri sőt házi előtti terület.

Nem érdektelen dolog dr. Berkovits Ferenc és társainak beadványa, hogy dr. Grámm

Károly árvaszéki h. elnöknek 2000 korona személyi pótlékot adjon a törvényhatóság.

Ennek az indítványnak a háttérében a választás van.

Ugyanis mint halljuk, dr. Grámm Károly a márciusi tisztújításnál nyugalmába akart vonulni, a polgármester azonban nem akarja engedni. A kapacitásának az az eredménye lett, hogy dr. Grámm Károly hajlandó továbbra is hivatalban maradni, ha 2000 korona személyi pótlékot kap.

Erre a polgármester összehitt néhány törvényhatósági tagot s megbeszélte velük a dolgot.

Ennek a kifolyása az az indítvány, amely fel van véve a tárgysorozatba.

A közgyűlés tárgysorozata különben a következő:

Nagyvárad város törvényhatósági bizottságának 1908. évi február hó 13-ik, esetleg következő napján mindenkor d. u. 3 órakor a városháza tanácstermében tartandó ülésen a következő ügyek fognak tárgyalatni.

1. A polgármester jelentése az előző havi közigazgatás állapotáról.

2. A m. kir. belügyminiszter leirata a városi levéltár kisselejtezése tárgyában.

3. A m. kir. belügyminiszter leirata a Szt. László-téri vashidtól a Parabek-gátig terjedő kőrös-part fal építése tárgyában hozott közgyűlési határozatra.

4. A Temesmegyei Gazdasági Egyesület a lép fene elleni kötelező védekezés tárgyában a földmivelésügyi m. kir. miniszterhez intézett feliratát pártolás végett megküldi.

5. A tanács, mint állandó választmány előterjesztése a József főherceg honvéd gyalogsági laktanya kibővítésére szükséges teleknek 5 évre leendő leköltése tárgyában.

6. A tanács előterjesztése néhai Rimanóczy Kálmán által a város részére tett hagyomány elfogadása tárgyában.

7. A tanács, mint állandó választmány előterjesztése az iparos-tanoncotthon létesítése tárgyában.

8. A tanács előterjesztése a városi vasut r.-t. nagypiac-téri teheráru fel- és leadási állomása részére szükséges terület kijelölése és átengedése tárgyában.

galommal tört és eszébe sem jutott a zugalódás.

Ezzel felelt a gyalázkodóknak:

— Az én paizsom az Ur, aki megszábadítja az igazakat s pokolba veti a gonoszokat.

A század ördögeit bántotta az anyagi türelem.

Hát kifog rajtunk ez a bibliás legény? No majd elvállik, van-e határa a béketűrésnek

Pokoli tervet eszeltek ki. Este kilétek, mikor száll álom D. Kiss János szemére. Mikor odaszállott, elővettek egy kis papirost s nagy óvatossággal az alvó baptista lábujjai közé dugták. Azután a papirost meggyújtották.

A láng kegyetlenül égette D. Kiss János lábát, mert ordítva kiugrott az ágyából és gyorsan mint a puska lövés. Kikapta ujjai közül az égő papirost s a barbár tréfán felháborodva, mikor mindenki egy vaskos mondást várt, szépen, nyugodtan — kiment a szobából.

Egy perc múlva ordítás hangzott odakinn: Örmester ur Solyom emlegette valakinek a nagyapját. A legénység néma csöndben hallgott. Nagy a veszedelem! D. Kiss János pedig nyugodtan jött vissza, lefeküdt és aludt, mint a juhász bunda.

Csak később derült ki, mit csinált a szomszéd szobába D. Kiss János? Csillagot rugatott — az örmesterrel!

Es azóta Komorovcsák kapitány századjánál D. Kiss Jánosé a tekintély. Az örmester sem szidja — sőt a jelenlétében igyekszik a káromkodást is elnyelni, — ha tudja.

9. Dr. Berkovits Ferenc és társai törvényhatósági bizottsági tagok indítványa dr. Grámm Károly árvaszéki h. elnök részére működési pótlás megállapítása iránt.

10. A tanács előterjesztése a felső gyaloghid építési költségei megállapítása tárgyában.

11. A tanács a m. kir. belügyminiszter leiratának megfelelőleg módosított anyakönyvi kivonati díjak szedéséről szóló szabályrendeletet beterjeszti.

12. A tanács jelentése az országos községi törzskönyvbe felveendő városi lakott területek helyi nevei megállapítása tárgyában.

13. A tanács előterjesztése a Szigligeti színház előluggönyének hirdetési célokra leendő felhasználása céljából a szinigazgató által beadott kérelmére.

14—38. Telekvételi ügyek.

39—43. Szerződések jóváhagyása.

44. A polgármester az 1907. évi IV. negyedben tartott pénztárvizsgálattól szóló jegyzőkönyvet beterjeszti.

45. A tanács javaslata Gyenge József nagyvárad lakos által 216 korona 80 fillér hasznosbéri összeg elengedése iránt beadott kérényre.

46. A tanács előterjesztése Bohacsek Vencel nagyvárad lakosnak a város kötelekébe leendő felvétele tárgyában.

47. Bereczky Lajos városi irnok 3 havi szabadság idő engedélyezése iránti kérényre.

48. Hügel Odön városi irnok 3 havi szabadság idő engedélyezése iránti kérényre.

49—51. Fizetési előlegek iránti kérelmek.

Erről a törvényhatósági bizottság t. tagjait tisztelettel azzal értesitem, hogy a tárgysorozatba nevezett ügyiratok a közgyűlést megelőző napon bárki által megtekinthetők.

Nagyvárad, 1908. február hó 8-án.

Bordó Ferenc,
főjegyző.

Az almási erdőpanama.

Az erdőpanamák nagy stílű intézői Bihar megyében is szerepelnek. Az ő működésük ép olyan keretekben történt meg, mint a legutóbbi országra szóló erdélyi fatügyek esetei játszódottak le. A biharmegyei esetben azonban szintén kudarcot vallott a manipuláció, mert a miniszter is tudomást szerzett róla és most nem enged meg, hogy az eddig még részletesen nem ismert ügy a tervezeti mederben folyjon le, mely által egy község lenne megkárosítva 24.000 koronáig.

Az esetről tudósításunk a következő:

Almás község képviselőtestülete megengedte az almási volt urbéres lakosságnak, hogy az ő erdős földterületéről a fát eladhassa. Ez az erdő eladás igen szükséges volt a lakosságnak, mert nem rendelkezik megfelelő legelőterülettel, s ennek vásárlására pedig nincs pénze. A képviselőtestület engedélye alapján ki is tüzte az urbéresek egy része az erdőeladásának megtartására a közgyűlést. Azonban mivel az érdekeltek között igen sokan voltak kiket nem lehetett volna félrevezetni, azért a közgyűlés határidejét december 25-ére karácsony elsőnapjára tüzték ki s erről csak azok tudtak, a kik kitűzték. Természetesen kívülök más nem is jelent meg azon.

A közgyűlésen aztán olyan határozatot hozott a testület, mely igen érzékenyen károsított meg egy egész községet. Nevezetesen kimondották, hogy az erdős terület eladására megtartják ugyan az árverést, ez azonban csak szemleg fog megtörténni, mert tulajdonképpen a faanyagot elcseréli Weinreb Bertalan illetve Lőrinc kémeri lakosnak egy darab ingatlanával. Ez az ingatlan egy tehermentesnek feltüntetett földterületből lett volna kiszakítva.

A kiszakítandó terület 277 holdat tesz ki, melynek holdankénti vételárát 166 koronában állapították meg. Ez az érték még nem teljes, mert kivüle a közgyűlés biztosította a céget, hogy a volt urbéresek nem reflektálnak az

— Boldogok, akik háborúságot szenvednek az igazságért, mert azoké a mennyek országa! Örömmel tűröm a megpróbáltatást, melyet rám küld az Ur, aki felségíti a nyomorultakat és a gonoszokat megalázza.

Komorovcsák kapitány elképedt ezen a beszéden. Mérgelődjön-e, nevéssen-e, nem tudta hamarjában. A katonát tüstént elkergette színe elől. Aztán megcsavarta bajuszának a föld felé lógó ágát s tovább töprengett:

— Mit csináljon ezzel a bolond emberrel? Vasba veresse, kiköttesse? Vagy pedig ügyet se vessen rá s várjon addig, míg elhagyja csodálatos béketűrését? Mert hogy egyszer elhagyja, abban Komorovcsák kapitány egészen bizonyos volt.

Ez utóbbira határozta el magát.

Magához intette örmester ur Solyomot s minden indulatoskodás nélkül csak annyit mondott neki:

— Örmester, ez a D. Kiss János nagyon veszedelmes ember. Jól vigyázzon rá, hogy mentől előbb kigyógyuljon bajából.

Tudta ezt már a vén örmester, mit jelent az, hogy jól vigyázzon a legényre. És a parancs intenciójához képest cselekedett. Meghagyta a századnál mindenkinél, hogy kimélni ne merjék a Jánost.

A megpróbáltatás nehéz napjai következtek az apostolra. Ha jobbra fordult, ha balra fordult, mindig lába alatt volt valamelyiknek. Néhány öreg ördög folytonosan körülötte settenkedett s örökösen gyalázta.

Erős hite, erős lelke volt. Csodálatos nyu-

árverésen esetleg elérendő vételár többletre. Szóval ha az árverésen esetleg lesz olyan ajánló, aki a cég pénzénél többet ígér, a cég azt tul licitálhatja addig ameddig tetszik, mert erre az urbéresek nem fognak reflektálni.

Az erdőértéke 80,000 korona. A céggel kötött szerződés értelmében azonban csak 46,000 koronát, illetőleg annyi értékű ingatlant kapnak az eladók, pedig a cég földterületé, mely a márkaszéki határban fekszik, tulajdonképpen magasra van becsülve, mert ott 100 koronáért lehet kapni holdját a földnek.

Kétségtelen, hogy az illető eladókat vagy a rosszakarat, vagy pedig a félrevezetés irányította. Emellett szól különben az is, hogy a Weinréb ingatlanja tehermentesnek van feltüntetve, tényleg pedig 715,000 korona jelzálog kölcsönrel van terhelve.

Az esetről feljelentést tettek az érdekeltek a földművelésügyi miniszterhez, aki most intézkedett s az ügyet az alispánhoz küldte le s elrendelte, hogy a legszigorubb vizsgálatot tartsa meg s a mul évben kiadott ide vonatkozó intézkedéseit mindenképpen érvényesítse.

UJDONSÁGOK.

* **Az új megyei telefon hálózat.** Bihar megyének folyton növekedő közigazgatási ügyhalmazata s a községek fejlődése égetően szükségessé tették már az elmúlt évben is, hogy a jelenlegi telefon hálózatot minél szélesebb körben terjesszék. A megye törvényhatósága ki is mondta, hogy a telefon állomások számát kitogja bővíteni. A folyó 1908-ban tízezer új telefon állomást fog létesíteni a posta- és távirat igazgatóság. Ezekről az igazgató tegnap tette meg értesítését az alispánhoz. Új telefon állomások lesznek e szerint Bályok, Felsőábrány, Vedres-Ábrány, Tóti, Pokostelek, Nagykágya, Paptamási, Hagymádfalva, Pecsözölös, Nyárló, Kristyór, Miklóslázur, Tasádfő és esetleg Riény községekben. Az értesítés kapcsán kérdést intéz az igazgatóság az alispánhoz, hogy a felsoroltakon kívül, még melyik községben van szándéka létesíteni telefonállomásokat. Az átirat a legközelebbi megyei közgyűléshez lesz beterjesztve.

* **Kinevezések.** Glacs Antal főispán Kacsán Kálmán végzett joghallgatót Nagyváradi városához díjtalan közigazgatási gyakornokká nevezte ki. Az igazságügyminiszter Kotzó Zoltán nagyváradi kir. törvényszéki díjnokot a nagyváradi kir. törvényszékhez irnokká nevezte ki. — A nagyváradi kir. ítélőtábla elnöke a vezetése alatti táblához Juhász József budapesti kir. ítélőtáblai napidíjas könyvnyomdász hivatalszolgárává nevezte ki.

* **A főutcai parkirozások bekerítése.** A Rákóczi-úton az elmúlt évben parkirozták az aszfaltozásnál kimaradt területeket. Az ültetvények megvédésére azonban szükséges, hogy a parkirozott területek bekerítettessenek. A főmérnök korábban előterjesztést tett a kerítésre nézve, de az 10000 koronánál magasabb összegbe került volna s ezért a tanács elejtette. Most ismét előállott a főmérnök a tervével, de hogy kevesebbe kerüljön, a parkirozott helyeknek csak külső, az utak szélén levő szélén akar kerítést 794 folyóméterben. És ennek költségét 7225 koronára teszi. Ez még mindig hallhatatlanul magas összeg. Egyszerűbb és olcsóbb kerítéseket kérünk.

* **A megyei árvásnök hiányai.** Verner Kálmán az új megyei árvásnéki elnök új erővel kezdett hozzá új hivatalának vezetéséhez. Hivatalának átvételkor leltárba vett mindent s átvizsgálta, s minden tisztviselőjétől megkérdezte, hogy hivatala mi minden szük-

ségletben szenved. — A hiányokat leltárba vette s ezekről jelentést tett tegnap az alispánnak. A jelentésből kiemeljük, hogy az eddigi ócska, mondhatni oduszertű hivatalhelyiségeket modern egészséges helyiségekké kéri átalakíttatni. Ez az újítás bizony ráér arra a hivatalra, hol a falakon ujnyi vastagsága a por s a padlók kopott részei alól a kötőmélkek szemete száll a hivatalnokok tüdejére, míg az ablakok rozoga alkotmányain csak úgy füttyöl be a szél. Ezeket a hibákat mulhatatlanul kéri kijavítani az új elnök. Ezekon kívül még az eddig nélkülözött törvénytar beszerzését is kéri Verner Kálmán.

* **Gépkocsijáratok Debrecen—Nagyvárad közt.** Az aradi Westhingshouse-automobilgyár, mely az idén 2 millió korona alapítókével megkezdi működését, ajánlatot tett Debreczen városának, hogy társas gépkocsijárból tegyen rendelést nála és Debrecen—Nagyvárad közt létesítsen gépkocsiközlekedést. A debreceni tanács elvileg arra az álláspontra helyezkedett, hogy a gépkocsiközlekedést nem létesíti, de szívesen ad engedélyt, ha azt magánvállalkozó fogja kérni.

* **Halál a Körörsön.** Vasárnap délelőtt a fugyivásárhelyi hajósmester Buth János hosszas borozgatás után kiment a Körörsre, hogy ott a reá várakozó embereket keresztül szállítsa a komppal. A részeg ember a parton egyensúlyt veszített s a vízbeesett. A szerencsétlen ember sokáig vergődött a vízben s a közelben lévők mindent elkövettek megmentésére, azonban sikertelenül. A vízbeesett még vergődött néhány percig, aztán elmerült. Az esetről jelentést tettek az előjáróságnak, mely azonnal embereket rendelt ki, a hulla felkutatására, ami vasárnap és hétfőn sikertelen volt. Tegnap kedden reggel a víz vetette ki a partra a felismerhetetlenségig eltorzult hullát, melyet még tegnap el is temettek.

* **A megye közbiztonsága.** Bihar megye közbiztonsági állapotáról a csendőrküldeti parancsnokság most tette meg jelentését. Eszerint 352 esetben fordult elő büntény ezek elkövetőit a csendőrség ki is nyomozta. Legtöbbször lopás fordult elő, melyet 195 esetben követtek el, testisítés 79 és csalás 38 esetben fordult elő. A csendőrség mindössze három egyént fogott el.

* **Aki revolverrel fizet.** Tegnapelőtt éjjel a Külváros korcsmaiban garázdálkodott Orosz Gábor rovott előéletű egyén, ki már 12 évet töltött fogházban. A jeles férfi a Glück-féle korcsmaiban ifj. Tanasi György fuvarossal verekedett össze, akire revolvért rántott, majd az utcára kikerülve az összecsuódt emberek kergette revolverrel. Orosz ellen különben feljelentés lett téve zsarolás büntette miatt is, mert Orosznak az a szokása, hogy a korcsmárosoknak az elfogyasztott italt nem fizeti meg, sőt pénzt követel fenyegetőzések s a revolver sűrű elővétele mellett. Oroszt a rendőrség le tartóztatta s át fogja adni a kir. ügyészségnek.

* **Agyontaposták a lovak.** Mezőkereszturni tudósítónk jelenti, hogy ott tegnap az alkohol tulságos élvezete közvetve ismét emberéletet kívánt. Száva Imre bakonszegi lakos tegnap Mezőkeresztesen járt kocsiával, s minekutána dolgát elintézte, meglehetősen élvezte az alkoholt, melytől részeg lett s így ült fel kocsijára, hogy hazamehessen. Útközben elaludt s a lovak lerántották a kocsirol. A szerencsétlen embert a lovak úgy összetaposták, hogy a sérülések következtében meghalt.

* **Tolvaj kereskedőség.** Belenta Ferenc kereskedőségét panasolta tegnap a rendőrségen, hogy a folyó hó 7-én reggel bezárt ruhaszekrényéből elveszett egy ezüst tula órája és egy arany lánc. Dienes István rendőrelőőr a tettest Tóth Zoltán facér kereskedőségét személyében kinyomozta, ki a tett elkövetését be is ismerte. Tót furlanggal járt el az érték tárgyak zálogba tevéséül, amennyiben két kis gyereket küldött be a zálogházba, amely szivességért nekik 10—10 fillért fizetett. Az eljárás a zálogház tulajdonos ellen is megindított, mert nagyobb körültekintéssel kellett volna eljárnia.

* **Az Edison-színház megnyitására** nagy apparátussal készülődnek. A vállalat igazgatósága elismerésre méltó gondoskodással igyekszik a közönség kényelmét és biztosságát szolgálni, amit az is bizonyít, hogy két hatalmas kijáró kaput készítettett, amely a híres Bazárkertbe vezet, ahol az *Edison színház* nyáron fogja előadásait tartani. Ugyancsak az udvaron építették föl a transzformátor házikót, amely a nézőtértől a villamos vezetékeket messze elkapcsolja. — A színház igazgatóságát ma értesítette a világhírű Pathé Freres párizsi vezetősége, hogy a szerződés szerűleg egy évre lekötött ujdonságok, a melyek még Magyarország vidéki városaiban sehol bemutatva nem voltak, elkészültek és a vállalat rendelkezésére állanak. A megayítás néhány nap mulva megtörténik. A vállalat különös sulyt fog helyezni arra, hogy a bántó és nagyhangu reklámok helyett a legkitűnőbb képekkel szolgáljon a közönségnek.

* **Elveszett.** Tegnap délelőtt a Szent János utcán egy 39-es jelzésű piros színű cipő sámla résa. Elvesztője egy szegény cipész inas, kinek e miatt 3 korona kára van. Kéri a becsület megtalálót, sziveskedjék a sámla részt a rendőrségre felhozni.

* **Nincs többé rheuma,** asztma, csusz, köszvény, lábdaganat, tyukszem, bütyök, mert Rytó Viktor budapesti specialista oly próbafüldöt nyitott, hol mindenki kipróbálhatja annak jóságát és párszori használat után már is jobban érzi magát. Minden elhanyagolt és régi rheumát gyökeresen gyógyít. *Rytó Viktor* a nagyváradi közönség kívánatára bevezetés céljából hosszabb ideig marad és próbafüldökkel szolgál. Egy gyógy sós láb gőzfüldő 1 koronától feljebb. Nyitva reggel 5 órától 12 óráig férfiak részére, 2 órától 7 óráig nők részére, 7—10-ig ismét a férfiak részére. *Füldő Pávelntca 3.* Vasárnap egész nap nyitva.

* **Hogyan védekezünk a járványok ellen** című Takáts Dániel hirdetését ajánljuk olvasóink figyelmébe.

SZINHÁZ.

A hét műsora.

Szerda: Főkonzul.
Csütörtök: Vetélytársak.
Péntek: Tökéletes feleség.
Szombaton: Határszálen.
Vasárnap délután: Gre'tchen. Este Tündérszerelem.

—
* **E. Kovács Mariska ünneplése.** Nagyváradi előkelő hölgyközönsége lázas előkészületet folytat E. Kovács Mariska ünneplésére. A Tökéletes feleség pénteki előadását kétségtelenül a legzajosabb esték közé lehet előre is sorolni. Virágerdőbe borul a szinpad: a szin-társulat ünnepelt tagját a szeretet minden jelével eihalmozzák tisztelői és hódolói. A pénteki előadás bérletben megy. Jegyeket már ma délelőtt tíz órakor lehet váltani a nappali pénztárnál.

Mary-Anne. Csütörtökön változás áll be a heti műsorban. Tóth Elek csaknem egy hete influenzában fekszik s így a Vetélytársat nem lehet előadni. Helyette felelevenítik Zangwil pompás színművét, a *Mary-Annet*. Ez a poétikus darab tavaly került színre s valóban a komoly, művészi erejével hatott a publikumra. A fiatal zeneszerzőnek és a naiv cseledeleánynek bűbajos története magához bilincseli a szíveket: ennyi természetes egyszerűség, mint itt kevés darabban található fel. Az előadást új szereposztás teszi érdekesebbé, a két főszerepet (E. Kovács Mariska és Tóth Elek szerepét) Hevesi Gusztika és Beregi Sándor fogják játszani.

MULATSÁG.

Farsangi naptár.

Február 15. Tiszti hangverseny a Kereskedelmi Csarnokban.

Február 22. A posta és táviráda altisztek és szolgák tánevigalma a Kereskedelmi Csarnokban.

Február 26. Abléta-bál a Kereskedelmi Csarnokban.

Február 29. Tiszti táncmulatság a Kereskedelmi Csarnokban.

Március 1. A Negyvennyolcas Népkör bálja.

Felülfizetések. A Nagyváradai Kath. Legényegylet vasárnapi táncestélyén a következők fizettek felül:

Palotay László, nagyprepost 40 kor., Fetser Antal segédpüspök, dr Bundala Mihály, Fröhlich János 20—20 korona, dr Vucskics Gyula, dr Karácsonyi János, Kovács Béla főügyész, Gróf Ferenc prepost (Debrecen), Rimanóczy Kálmán, dr Karsch Lollion, Schlosser Sándor, Gróc Béla, gróf Almásy Dénes, Cseprega Miklós, Máv. korszoruegylet 10—10 korona, Bumbera István, Pósfay Sándor 6—6 korona, Rukavina Emil altábornagy, Szebeny Gyula (Székelyhid), Szirmay Árpád (Szarvas), dr Pataky Arnold, Mikes Ödön, Kelemen Kálmán, Ludeser Sándor (Mezőtárkány), Lindenmayer Károly (Tenke), Gaszner Károly (Iráz), Sünger Bertalan, báró Szentkereszthy Zsigmond, Papp Imre, Szilágyi József, Imrik S. Zoltán, Gálly Sándor, Burián Lajos 5—5 korona, dr Némethy Gyula Tóth Árpád (Gyula), Jávor István (Bodonospataka), Jancsó Lajos (Micskepuszta), Imrik László, Csicsay Alajos, Dobozy György, Éber Béla, Kasztl Sándor (Hidegkut) 4—4 korona, Sebestyén Lajos, dr Lestyán Endre, Fehér Lajos (Zilah), Dornyey Ferenc, Hamernyik Sándor (Köröstarján), Rézmann Márton (Mezőpeterd), Sárkány József (Derecske), Makucz Ernő, N. N., N. N., Bardos Ferenc, Csanda József 3—3 korona, özv. Balogh Jánosné, Kny Antal (Békés), Varju Lajos (Debrecen), Justh Károly, Keszte István, Szabó Sándor (Szeghalom), Vidovich Béla, Bencsik Sándor (Sályi), Vagaszky János (Tóttelek), Jersák István, Münch Szilárd (Gyula), Varga Gábor, Rónay István (Csanálos), Mártonfy István, Ujlaky Rezső, Enghy Zoltán, Lakatos Béla, Dankos Györgyné, Vucskics Jenő, ifj. András Gusztáv, Szabó Ferenc, Farkas Károly, Friedl Mihály, Fröhlich György 2—2 korona, N. N., Mer a Kálmán, Horváth Mihály, ifj. Davola József, özv. Szikora Mihályné, N. N., N. N., Vagner Mihály, Krecsmáry Lajos, Dobozy János, Márkus József, Bodnár János, Walz György, Urszuj Mihály 1—1 korona.

A nagylelkű adományokért köszönetet mond és hálás marad az egyesület.

Atléta bál. A Nagyváradai Sport Egylet a télen igen fényes mulatságot fog rendezni, mely kétségtelenül a legsikerültebb mulatság lesz. Ugyanis az egylet atléta bált rendez e hó 26-án a Kereskedelmi Csarnokban. A bál tömöríteni fogja a nagyváradai intelligenciát, mely már is készül s érdeklődéssel néz a mulatság elé. A biztos siker érdekében elég megemlíte-

nünk, hogy 105 tagu rendezőség fáradozik ezért.

Álarcos bál Berettyóújfaluban. A berettyóújfalui Kaszinó hushagyó kedden azaz március hó 3-án álarcos bált fog rendezni az ottani Oroszlán-szálloda összes termeiben. A bál nagy érdeklődést keltett a mozgalmas nagy községben annál is inkább, mert az utóbbi időben az álarcos bál teljesen kiment a divatból.

KÖZGAZDASÁG.

A gabonatözsde határidői.

— Délután 4 órakor. —

Budapest, febr. 11.		
Buza okt.	50 kilogrammonként	12.57
Buza ápr. 1908	— — —	11.91
Roza ápr.	— — —	11.81
Zab ápr.	— — —	8.51
Tengeri máj. 1908.	— — —	7.32

Értéktözsde.

— Délután 4 órakor. —

Budapest, febr. 11.		
Osztrák hitelrészvény	— — —	626.25
Magyar hitelrészvény	— — —	734.75
Leszámitoló bank	— — —	463.—
Rimamurányi	— — —	509.25
Osztrák m. államvasuti részv.	— — —	644.50
Közuti vasut	— — —	528.50
Városi villamos vasut	— — —	282.50

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktözsde 1907. febr. 11.

Magyar arany járadék 4 száz.	— — —	109.25
Magyar koronajáradék 4 száz.	— — —	92.—
Magyar koronajáradék	— — —	81.25
Magyar földteherment. kötvény 4. sz.	— — —	92.—
Horvát-szlavon földteherment. kötvény	— — —	95.—
Magyar nyereség sorsjegy kölcsön	— — —	185.—
Tisza-szab. és szegedi sorsjegy kölcsön	— — —	140.—
Osztrák járadék papírban	— — —	91.57
Osztrák járadék ezüstben	— — —	96.50
Osztrák járadék aranyban	— — —	113.75
Osztrák korona járadék	— — —	29.55
1860. osztr. államsorsjegyek	— — —	146.—
Osztrák magyar bankrészvény	— — —	1780.—
Magyar hitelbank-részvény	— — —	633.50
Osztrák hitelbank-részvény	— — —	726.50
Osztrák magyar államvasuti részvény	— — —	693.50
20 frankos (Napoleon) dör	— — —	19.20

Ruházat a honvédség részére. A

m. kir. honvédelmi miniszter urnak a folyó évi február hó 10-én hozzánk beküldött 108442—1907. sz. leira ára való hivatkozással van szerencsénk az érdekeltek tudomására adni, hogy a nevezett miniszter ur a m. kir. honvédség részére az 1909. évi január hó 1-től 1918. évi december hó végéig szükséges vászon, gyapot, lenszövetből készített ruházati felszerelési és ágyneműcikkeknek, továbbá ahhoz való anyagoknak szállítására pályázatot hirdet. Pályázati határidő 1908. április hó 30. A pályázatra vonatkozó részletes feltételek a kamarai irodában a hivatalos órák alatt d. e. 8 d. u. 2 óráig megtekinthetők. Nagyvárad, 1908. február hó 11. A nagyváradai kereskedelmi és iparkamara: *Husella Gyula*, kir. keresk. tan. elnök. Dr *Sarhadi Lajos* titkár.

REGÉNYCSARNOK.

Első kortes-utam.

Irta Lukács Géza.

(Folytatás.)

(8)

A humanizmusra való hivatkozással csodálkozásomat fejeztem ki a tapasztalt igazság szolgáltatás módja felett. Csak annyit mondott az öreg; nem értesz te ahhoz öcsém, a hány hely, annyi szokás, itt nálunk ez a sommás eljárás divik, nem kell se tinta, se protokollum, hanem a tolvajt addig páholják, míg gyönyörűen vall, a károsított megkapja a holmiját, a tolvajon pedig, amint láthatad, rögtön végrehajlatik az ítélet s mindkét fél bele nyugszik az ítéletbe; felebezés legalább még nem fordult elő. Itt nem humánusabb ez, mint ha a deliquent egy nyaláb acta mellett a csendőrök kezére adnám, kik vasra verve hurcolják a megye házára, hol egy pár heti vizsgálat után még 4—5 havi fogházat sóznak a nyakába, honnét aztán mint megbélyegzett rabviselt egyén és tökéletesen kitanított gazember kerül vissza a faluba, hol többé becsülete nincs.

Hát ebben igazad van, hagytam helyben az eszejárását és ha tőlem függne, azonnal ki-neveznélek curiai bírónak, te ott ilyen formán hamar ledolgoznád a restantiákat.

Most azonban élénkület kezdett az utca, jöttek a választók, legtöbbje asszonyostul s a jegyzői lak csakhamar megtelt, kecskehájjal illem udóan kikenekedett notabilitásokkal.

Nemsokára a szolgabíró csézája is bekararodott a faluba.

A választást már meg kellett volna kezdeni, de a szolgabíró csak tett-vett, rakosgatta az iratait és nyilván való volt, hogy huzni, hasztani akarja az időt. Mi pedig szorongva lestük, nem bukkanik-e elő az urasági fogat. Végre odasugtam az obsitos csíhi huszárnak, hogy nógassa a főbíró, mire torkát megköszörülve tiszteleggel megkövette principálisát, hogy már nyolc óra elmúlt, talán kezdődnek meg a választás.

Mire a főbíró — hivatkozva a rossz utra — méltányosnak vélte, hogy várának még egy kissé a többi jelöltre is. Szóval himezet-hámozott a tökéletlen baksis huszár, féltvén a szenazab és a deputátumát.

Részrehajláságaról tehát meg voltam győződve valamint arról is, hogy ezek a lutheránusok — mivelhogy a pálinka nem működik bennök, — ha a földes ur megjelenik a színen, gyáván frontot fognak változtatni.

(Folyt. köv.)

Szigligeti-Színház.

Ma, szerdán, február 12-én színre kerül:

A főconsul.

Operette 3 felvonásban.

SZEMÉLYEK:

Schiller, gyáros	— —	Szarvassi S.
Gusztáv, fia	— —	Teronyi Gy.
Ferrári Giacomo	— —	Bécezy Gyula
Leonora, felesége	— —	T. Pogány Janka
Paola, leányuk	— —	Lányi Edith
Sparaduci Bartoló	— —	Hajnal György
Izécske Péter mindenes	— —	Palásthy Sándor
Meisner Arabella	— —	Simon Mariska
Buffi, rendőrkaplár	— —	Rajcsányi
Lori	— —	Károlyi Leona

A szerkesztésért felelős

Dr. VUCSKICS GYULA.

Sauvig
fajszól
cégün

Belépési felhívás

a »Polgári takaré- és segélyszövetkezet«

13-dik évtársulatába.

A »Polgári Takaré- és segélyszövetkezet« 1908. január 1-én új évtársulatot nyit, mely 156 héten át, vagyis 1910. év végeig tart. — Mindenki tetszés szerinti számban jegyezhet üzletrészeket s minden üzletrész után hetenként 20 fillér (10 kr.) fizetendő. A három év eltelte után az évtársulat feloszlik s az összes jövedelem a résztvevők között felosztatik és mindenki megkapja a befizetett tőkét a felmerült haszonnal együtt.

A szövetkezet célja a takarékoságot előmozdítani és önségélyt nyújtani, amennyiben minden tag heti betétei által önmagának tőkét gyűjt, mely a heti részletekben való befizetések dacára is a takarékpénztári kamatozásnál magasabb nyeresémet hoz és mert minden tag az általa befizetett összeg negyötöd részét 6 százalékos kamatláb mellett minden előleges bejelentés nélkül kölcsönképpen felveheti.

Vidéki tagok a heti fizetéseket postal cheque-lapok útján teljesíthetik.

A szövetkezetbe való belépés alkalmával üzletrészenként 10 fillér (5 kr.) beiratási díj fizetendő s egy heti részlet lefizetése után már mindenki megkapja saját nevére írt könyvecskéjét.

Szövetkezetünk jelenlegi tisztelt tagjait, valamint mindazokat, kik az 1908. január 3-tól kezdődő 13-ik ciklusnak tagjai óhajtanak lenni, felkérjük, hogy a felvétel iránt intézeti üzlethelyiségünkben (Kossuth Lajos-utca 4. sz.) mielőbb jelentkezni sziveskedjenek.

Nagyvárad, 1907. november hó.

A Polgári takaré- és segélyszövetkezet igazgatósága.

13-ik évtársulat befizetési napjai:

kedd délután 3-5-ig.
szombat délután 3-5-ig.

A szövetkezetnek ez időszerint 2000 tagja van mintegy 35000 üzletrészszel.

Elektrotechnikai galvanizáló és nikkelező

INTÉZET
Nagyváradon.

Mély tisztelettel értesítjük a közönséget, hogy országos hírnevű

kocsigyárunkat

a legmodernebb műszaki eszközökkel felszerelt elektrotechnikai galvanizáló és nikkelező intézettel bővítettük ki, amely Sztaroveszky-utca 29. számú telephelyen megnyitott és a t. közönség rendelkezésére áll. Az intézet vezetésére szerencsénk volt megnyerni egy szakkörökben kiválóan elismert tekintélyt:

JENNY ALBERT

urat. Intézetünkben kardok, tisztí fémfelszerelések, mindennemű műtárgyak, csillárok, ezüstművek, asztal- és szobadíszek, gyertyatartók, stb. fényes és matt

nikkelezését

sárga és vörös rezelését, ezüstözését és javítását kívánat szerint elvállaljuk. Ezen kívül készitünk és javitunk

orvosi és fizikai műszereket,

továbbá elvállaljuk elektromotorok szerelését és javítását több évi jótállással

Kiváló tisztelettel

VADÁSZ és GRÓSZ

Sztaroveszky-utca 29.

(Saját ház). Gyártelep. Telefon 785-446

Hogyan védekezzünk a járványok ellen?!

Viseljék »Takáts« szabadalmazott állítható gyomorvédő övét, vagy hát- és gyomorvédő övét, a mely nem csak hogy a gyomorbajt kiűli, gyomorgöresőt csikarást, hasmenést rögtön megszünteti, de az ország minden részéből ezrével érkező elismerő és orvosi ajánló nyilatkozatok azt bizonyítják, hogy a ki viseli soha nem beteg soha nem hülhet meg, és soha nem fog rajta semmiféle járvány, mint a tifusz, kolera, influenza, himlő féle rém stb. Világosan érthető tehát, hogy valószínűleg életét teszi kockára, aki ennek viselését mellőzi. Az állítható gyomorvédő öv, (gyomor és hasvédő) ára 4 kor. 50 fill. (gyomor-has. hát és derék védő) ára 7 kor. 50 fill. szétküldés a pénz előzetes beküldése ellenében vagy utánvétellel. Rendelésnél a derék körmérete, férfi vagy női irandó. Kapható és a világ minden részébe szétküldi a feltaláló.

Takáts Dániel

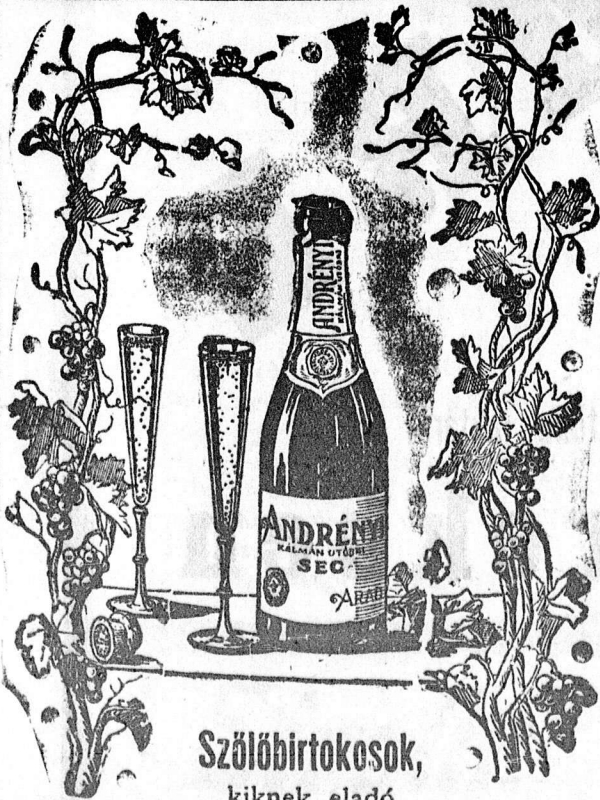
Nagyvárad, Sorompó-utca

(villamos megálló.)

E cím megőrizendő, mert nem hirdetek.

Hirdetések

felvétetnek e lap kiadóhivatalában.

Szőlőbirtokosok, kiknek eladó

Sauvignon vagy Semillon, esetleg más francia fajszőlőkből szűrt boraik vannak, felkértem cégünknek ajánlatot tenni. Bármily mennyiséget megvásárolunk.

MUSCHONG-BUZIÁSFÜRDŐI

SZÉNSAV-MŰVEK

ujonnan berendezve kartelen kívül szállítanak azonnal bármily mennyiségű természetes vegyileg legtisztább folyékony

SZÉNSAVAT

a világhírű buziásfürdői szénsav forrásokból szódavizgyártáshoz, vendéglősöknek és egyéb ipari célokra össze nem tévesztendő mesterségesen előállított, kevésbé kiadós szénsavval. Megbízható, szigorúan leltikimeretes kiszolgálás!

buziásfürdői ásvány- és gyógyvizek

egész és féliteres üvegekben.

Szív-, vese- és hólyagbántalmaknál utól nem ért gyógyhatás.

Elsőrendű asztali víz!

Felvilágosítással készségesen szolgál.

248 1-200

Muschong-buziásfürdői szénsavművek és ásványvizek szétküldési telepe Buziásfürdőn.

Sürgönyeim: Muschong, Buziásfürdő. — Interurban telefon 18. sz.

Ügyes helyi képviselők kerestetnek.

GŐZFÜRDŐ, GYÓGY-**-- FÜRDŐ-OTTHON. --**

Nem kell a rheuma, oszpos, kök-
vényes bajok gyógyítása miatt a
drága fürdőket felkeresni. Otthon biz-
tosabban, pontosabban fürösztheti
gőzben, vagy gyógynövény forrázat
gőzében mindenki fájdalmas tagjait a

**RYTKÓ-féle szabadalmazott
gőzfejlesztő készülékkel.**

Ezen készülék a beteg testrészekre
alkalmazza közvetlenül a gyógyító
gőzt és az ott esetleg évek óta fenn-
álló csúzt, rheuma, köszvényt meg-
szünteti teljesen. A gőzök hőfoka
látható a hőmérőn és így mindig
ellenőrizhető. A fejlődött gőz csak
helyileg hat, nem okoz fejszédülést,
rosszullétet, vagy nehéz légzést stb.
Bővebb felvilágosítással, 1 kor. bé-
lyeg beküldése ellenében szívesen
szolgál a feltaláló.

Egy fürdőhöz szükségeltető teljes gőz
370 4 Hőmérőbe kerül. 1-150

Egészségi cipők, valamint izzadtság
szívó talpbetétek is itt kaphatók.

Megtekinthető a feltalálónál:

Rytkó Viktor BUDAPEST, VII.
Dob-utca 48. sz.

Jelenleg **NAGYVÁRAD, Zöldfa-
szállóda 26. sz.**, hol naponta 8-
10 és 2-5-ig felvilágosítással szolgál.

Meghívás

a **Nagyvárad Takarékpénztár rész-
vénytársaság**

61-ik rendes közgyűlésére,
mely **1908. évi február hó 27-én**
délután 3 órakor saját üzlethelyiségé-
ben fog megtartatni.

T a r g y a i :

1. Az igazgatóság jelentése az 1907. üz-
letév eredményéről.

2. A felügyelő-bizottság jelentése az 1907.
évi zárszámadások megvizsgálása tárgyában és
ezzel kapcsolatosan a mérleg megállapítása,
valamint a nyereség felosztása iránti határo-
zathozatal.

3. Az alapszabályok 26. §-a értelmében a
lelépő igazgatóság helyébe igazgatósági elnök és
4 igazgatónak választása 3 évi idő tartamra.

4. Az alapszabályok 35. §-a értelmében lelé-
pő felügyelő-bizottság helyére 3 rendes és 1
pótfelügyelőnek választása 3 évi időtartamra.

5. Az alapszabályok 40. §-a értelmében
lelépő 5 napibiztos, helyébe 5 napibiztos válas-
tása 3 évi időtartamra.

6. Az igazgatóság előterjesztése a nyug-
díjalap állásáról.

Minden részvényes, ki a közgyűlésen részt
akar venni, tartozik a közgyűlést megelőzőleg a
társaság pénztárába részvényét, melyet legalább
egy hó előtt saját nevére iratott, szelvényeivel
együtt letenni, hol az őt megillető szavazat
számát előtüntető térítvény nyel láttatik el.

A mérleg eredeti példánya az üzlethelyi-
ségben f. évi február 20-tól kezdődőleg a rész-
vényesek által megtekinthető.

Nagyvárad, 1908. február hó 8-án.

Sal Ferenc,

kir. tanácsos, igazgatósági elnök.

Figyelmeztetnek a t. részvényesek, hogy az alap-
szabályok 15. §-a értelmében érvényes határozat hozá-
talára 20 oly részvényesnek kell jelen lenni, kik a rész-
vénytökének legalább egy harmadrészét képviselik.

Nagyvárad város tiszti főorvosától

81-1908.

HIRDETMÉNY.

A m. kir. belügyminiszter ur 111000
—1907 VII sz. B. M. számú körrende-
lete és a városi tanács tanács 15197—1907
számu véghatározata alapján felhívom
mindazokat, a kik egy uetalan fellepő
cholera járvány esetében felállítandó
cholera kórházban mint ápolók 6 korona
napidij és élelmezés,- és mint fertőtlení-
tők 5 korona napidij mellett alkalmaz-
tatni óhajtanák magukat,- ebbeli szá-
dékukat február hó 28-ik napjáig napon-
ként délelőtt fél 9 óráig, a város tiszti
főorvosánál (Városház, Körös-utcai bejáró,
földszint, 32. ajtó) bejelentsek.

Nagyvárad 1908. február 7.

Dr. Baróthy Akos
tiszti főorvos.

Kelemen Béla

könyvkötészete

NAGYVÁRAD,
Nagypiac-tér,
(Andrényi-palota.)

SEBŐ **IMRE**

könyv-, zenemű-, papir-
írószerszerkeskedő ajánlja

dusan felszerelt raktárát a

magyar német francia és angol iro-

dalom összes termékeiből, nemkülönben dus választéku raktárát

papir s írószerekben

legjutányosabb árak mellett.

Pontos kiszolgálás.